

Tal vid avtäckandet av Generalen Bengt G:son Nordenskiölds porträtt den 17/6 1955 av chefen för flygvapnet, Axel Ljungdahl.

”Det är ett historiskt tillfälle idag – och ett festligt tillfälle – när vi på nytt får se vår gamle chef ibland oss i kretsen av sina gamla underlydande. Jag behöver väl inte säga att han är välkommen, och att vi är uppriktigt glada för att han velat komma hit.

Det har fallit på min lott att nu för andra gången förrätta en avtäckning av ”gamle chefens” porträtt. Jag har fått lova honom att inte utsätta honom för något lovtal i det här sammanhanget – och jag skall hålla mitt löfte, så att därför låter jag täckelset falla direkt”.

(Porträttet avtäckes).

När jag konfronterades med et här porträttet först, så var det med blandade känslor – det var vissa drag som inte var som jag tyckte att de skulle vara. Men sedan jag haft porträttet stående i mitt arbetsrum några veckor – jag har lärt mig att mer att mer sätta värde på det – och nu tycker jag om det. Porträttet är som Bengt Nordenskiöld.

(Det följande adresseras till porträttet).

Det är många år som jag tjänat under Ditt befäl, Bengt. Du har sannerligen fyllt mitt arbetsrum förr än dessa sista veckor. Det är snart 30 år sedan som vi började tillsammans – jag var löjtnant och generalstabsaspirant – och du var ung generalstabskapten, som redan på den tiden hade fullkomligt klart för Dig, vad Du ville – redan då en skräck för Din omgivning, men närmast för Dina överordnade. Det är snart 20 år sedan vi samtidigt gick till FV . Du som stabschef och jag som Din CU. Och så kom det ett par år, som jag aldrig skall glömma, när Du lade den egentliga grunden till vårt vapen. Jag fick vara med bland dem som timrade i Ditt arbetslag. Vi arbetade och slet – men det var en tid som var full av den tillfredsställelse, ja, den lycka som ett hängivet arbete skänker. Så blev Du chef för vårt vapen, och jag var Din stabschef i fem långa år – under hotande krigsfara och lovande utveckling. Och dessutom har jag stått under Ditt befäl i en 10 års tid som flottiljchef och eskaderchef.

Efter alla dessa år av nära samarbete, så kan jag nog bättre än någon annan vittna om vad Du har betytt för det svenska FV. Vad Du har gjort, skulle ingen annan kunna göra – det är ett faktum som är höjt över varje tvivel. Du är vårt vapens verkliga skapare och grundare. Genom Din gärning har vårt vapen nått en rangplats i världen, och man får gå mycket långt tillbaka i tiderna för att finna en svensk militär organisation som har nått ett sådant internationellt anseende, som Din skapelse nu åtnjuter.

Efter alla dessa år av nära samarbete så borde jag väl känna de flesta dragen i Din bild, Bengt – i varje fall har jag lärt mig att tyda dem och förstå dem bättre efterhand som åren gått.

Du var en dominant chef och en självhärskare av rang. Det finns utomstående som påstår, att du var en tyrann – så långt vill jag inte gå, men – många gånger har jag haft lust att instämna med Job, när han klagar: ”Du vaktar alla mina vägar, för mina fotsulor märker Du ut stegen”.

Du hade svårt för att låta någon annan sköta en sak – hur många gånger har jag inte sett Dig ta ordet från en underlydande, och överordnade också, vad det beträffar. Men i regel skötte Du ju saken bättre själv – och Du ville inte riskera, att Ditt vapen inte fick den bästa förespråkaren. Allting ville Du hålla i med Dina egna händer.

Din mångsidighet var fantastisk. Du skrev reglementen och rättade materielinstruktioner. Du visste hur förarspaken skulle krökas, hur stridsledarna borde placeras, hur berghangarerna skulle inredas. Kläder och möbler skar Du till med samma goda smak – till och med den odödliga frågan om våra paradskärp fann Du en lösning på, fast den satt långt inne.

Ofta var Du en skräck för Din omgivning. Jag har sett starka män blekna, när Du lät kalla dem – och stormodiga män var tysta och spaka, när de kom ut från Ditt rum. Med Ditt klara förstånd var Du ofta den som först fann den bästa lösningen på en fråga, och det var för Vapnets skull, som Du blev otålig, när man inte genast var med på noterna.

Alltid hade Du bråttom – alltid ute i sista minuten, antingen man skulle klä om sig för flygning eller åka på fest. Minns Du, när vi körde ikapp med Prins Eugens begravningsståg? Eller när Du tågade in till doktorspromotionen i Uppsala i all Din ståt just en sekund före prestaverna? Du hade aldrig hjärta att beröva Tjänsten eller Vapnet en minut i onödan.

Du var otålig och Du var snar till vrede – ibland blev Dina ögon så svarta som det kaffe Du älskar – och då var det bäst att hålla sig undan ett slag. Men alla dessa sidor var ju bara ett utflöde av samma dynamiska kraft, som skapade vårt vapen.

Du var inte bara viljemänniskan och domptören och yrkesmannen - Du var något mer - "kanske en diktare! "lag har sett hur Du med visionär blick stakade ut flygfält i tassemarkerna och komponerade kaserbyggen i ödebygden - Du kände på Dig vilket flygplan och vilken motor som skulle bli bäst om tio år - Du såg för Dig hur rummen skulle ligga i tjänstebostäderna och hur mässarna borde möbleras. Vid sidan av Ditt intellekt och Din viljekraft, så är det framförallt denna fantasins flykt och intuitionens kraft, som har gett Dig en undantagsställning bland vanliga människor.

Du var inte lik en vanlig människa = men ingen vanlig människa förmår heller att skapa, eller plöja en fåra, eller göra en gärning som Du. Alla de speciella - mycket speciella! - dragen i Din bild de får sin naturliga förklaring i Dina omsorger, Din hängivenhet och Din kärlek till det vapen, som Du har byggt upp. Alla vi som har arbetat tillsammans med Dig och som känner Dig, vi vet detta, och vi erkänner det. Allt annat tal är dvärgalåt Du har inte bara vunnit vår aktning och vår beundran som chef och yrkesman, utan Du har också vunnit vår tillgivenhet just på grund av denna Din heta kärlek till vårt vapen.

Din gärning vid vårt Vapen ligger nu bakom Dig. Som Du sitter på tavlan där, så skymtar men en flik av vattnet och ett stycke av himlen i bakgrunden – de två element som har präglat Ditt liv. Du är prydd av insignierna på den framgång, som Du har vunnit under de gångna åren.

Jag undrar, vad Du tänker och vad Du känner just nu. Du har nått den ålder som motsvarar augusti eller tidig september i årets cykel. Det är den tiden, när man får frukterna av sitt arbete – det är den varma, signade skördetiden – det är den tiden då luften är stilla och sikten klar – då man kan se långt och tydligt. Det är en god årstid.

Jag har en innerlig önskan – och alla Dina gamla underlydande delar den. Jga önskar av hela mitt hjärta, att Du kan njuta av den här tiden – jag önskar att Du kan njuta av den med den sinnets frid, som bör följa av det stolta medvetandet, att Du har fullgjort ett livsverk, sådant som det har förunnats få människor att genomföra. Detta önskar jag Dig som gammal underlydande, medarbetare och vän.

(Fortsättningen adresseras till BGN).

Som chef för FV har jag nu att till min företrädare, från hela FV personal, av alla kategorier, få överlämna detta porträtt av vår gamle chef. Jag hoppas att det måtte bevaras inom familjen för att påminna kommande släktled om en sällsynt framstående medlem av den frejdade ätten Nordenskiöld.

Talare och författare var Axel Ljungdahl, Chef för flygvapnet efter Bengt Nordenskiöld